

В процессе формирования иноязычной коммуникативной компетенции необходимо обеспечить дальнейшее становление позитивной личности студента, способного использовать изучаемый язык как средство:

- коммуникативной деятельности, взаимодействия и взаимопонимания;
- познавательной и учебной деятельности, обогащения картины мира;
- творческой проектной и исследовательской деятельности при решении реальных жизненных проблем, в том числе приобщения к будущей профессиональной деятельности.

Современное высшее образование должно быть качественным, надежным, функциональным, технологичным и соответствовать международным стандартам. Перестройка системы обучения иностранным языкам в учреждениях высшего образования должна осуществляться в русле реформирования всей системы образования и отвечать мировым образовательным стандартам.

Литература

1 Мильруд, Р. П. Современные концептуальные принципы коммуникативного обучения иностранным языкам / Р. П. Мильруд, И. Р. Максимова // Иностранные языки в школе. – 2000. – №№ 4, 5. – С. 9-15, 17-22.

2 Сметанина, О. М. Изучение иностранных языков в эпоху глобализации и образовательная политика / О. М. Сметанина // Иностранные языки в школе. – 2010. – № 5. – С. 21-26.

*Загородня Людмила Зеонідівна,
Тернопільський національний економічний університет*

НЕОЗНАЧЕНИЙ ЗАЙМЕННИК ЯК СПОСІБ ВИРІШЕННЯ РЕФЕРЕНЦІЙНОГО КОНФЛІКТУ У ЦІЛЬОВОМУ ТЕКСТІ

Як відомо, артикль є граматичним засобом вираження категорії означеності/неозначеності. Усі способи передавання артиклевих значень, які запропоновані у перекладознавчих працях, підручниках та посібниках, спрямовані на те, щоб відтворити дейктичну функцію артикля у цільовому тексті. Перекладацьким відповідником неозначеного артикля вважається неозначений займенник, оскільки обидві частини мови є елементами функціонально-семантичного поля неозначеності. Проте основна мета введення неозначеного займенника у цільовий текст, на нашу думку, полягає не стільки у відтворенні дейктичної функції артикля, скільки в уникненні референційного конфлікту у тексті перекладу.

Мета доповіді полягає в обґрунтуванні необхідності введення неозначеного займенника у цільовий текст як засобу граматичної когезії та механізму вирішення референційного конфлікту.

Нагадаємо, що введений А. О. Кібриком [3, с. 129] термін “референційний конфлікт” позначає мовну ситуацію референційної неоднозначності, яка передбачає наявність щонайменше двох референтів, які претендують на актуалізацію. До зазначеного визначення ми б додали випадки неспроможності реципієнта “відшукати” необхідний референт у конситуації. Поява такої ситуації свідчить про порушення зв’язності тексту, оскільки читач, сприймаючи іменникову групи, намагається співвіднести концепти, що вона позначає, із когерентними поняттями попереднього висловлювання [1, с. 168]. Тому введення займенників у цільовий текст виступає важливим і необхідним засобом граматичної когезії, за допомогою якого читач може “відстежити” антецедент у вербальному тексті (у випадку вживання означеного детермінатива) [4, с. 30] або (у разі вживання неозначеного займенника) зарахувати референт до елементів, що не складають тематичний фрейм (тобто не є елементом множини, про яку йдеться у мінісюжеті).

Наприклад, актуалізація агенсу *a group of boarders* (купка пожильців) у поданому нижче англо-українському перекладі досягається за допомогою нульового детермінативу, оскільки згадане поняття заповнює вузол фрейм-сценарію “пансіон”: “*The windows of Mrs. Murphy’s boarding-house were open. A group of boarders were seated on the high stoop upon round, flat mats like German pancakes*” [6, с. 10] – “Вікна пансіону місіс Мерфі були відчинені. **Купка пожильців** сиділа на високому танку на круглих та плоских матах, схожих на млинці” [2, с. 10]. Те, що словосполучення *a group of boarders* (купка пожильців) є елементом описуваної у тексті множини *boarding-house* (пансіон), дозволяє йому виступати темою наступного повідомлення, не будучи оформленим неозначеним займенником [5, с. 621].

Використання у тексті лексичних одиниць на позначення елементів однієї множини становлять основу лексичної когезії [4, с. 23-24]. У випадку побудови когерентного тексту за допомогою способів вираження відношень лексичної когезії використання граматичних (дейктичних чи синтаксичних) засобів реалізації зв’язності тексту є недоцільним.

Інтродукція елементів інших множин у межах розкриття мінітеми зумовлює використання у цільовому тексті засобів граматичної когезії (дейктичної та синтаксичної) з метою відтворення зв’язності вихідного тексту. Якщо замінити іменник *boarders* (пожильці) у складі словосполучення *a group of boarders* (купка пожильців) на іменник *people* (люди) або *men* (чоловіки), то референційного потенціалу новоутворених номінацій буде недостатньо для ідентифікації їх читачем цільового тексту як таких, що складають множину понять *boarding-house* (пансіон); що, у свою чергу, зумовить використання певних засобів граматичної когезії у перекладі з метою відтворення зв’язності вихідного тексту. Одним із таких засобів виступатиме неозначений займенник, для порівняння: *Купка якихось людей сиділа на високому танку...* Відсутність неозначеного детермінатива стає причиною виникнення референційного конфлікту у тексті перекладу.

Таким чином, використання неозначеного займенника у цільовому тексті зумовлене принципом побудови зв'язного тексту, а не відтворенням дійктичної функції неозначеного артикля.

Література

1. Ван Дейк Т. А. Стратегии понимания связного текста / Т. А. ван Дейк, В. Кинч; пер. с англ. В. Б. Смиренского // Новое в зарубежной лингвистике. Вып. XXIII. Когнитивные аспекты языка. – М. : Прогресс, 1988. – С. 153 – 211.
2. Генрі О. Останній листок / Генрі О. ; [пер. з англ.]. – К. : Молодь, 1983. – 224 с.
3. Кибрик А. А. Механизмы устранения референциального конфликта // Моделирование языковой деятельности в интеллектуальных системах / А. А. Кибрик. – М.: Наука. Гл. ред. физ.-мат. лит., 1987. – С. 128 – 145.
4. Милевская Т. В. Связность как категория дискурса и текста (когнитивно-функциональный и коммуникативно-прагматический аспекты): автореф. дис. на соискание учен. степени док. филол. наук: спец. 10.02.19 «Теория языка»; 10.02.01 «Русский язык» / Татьяна Валентиновна Милевская. [Электронный ресурс] – Ростов-на-Дону, 2003. – 44 с. – Режим доступа: <http://www.dissercat.com/content/svyaznost-kak-kategoriya-diskursa-i-teksta-kognitivno-funktsionalnyi-i-kommunikativno-pragma>.
5. Селиверстова О. Н. Труды по семантике / Ольга Николаевна Селиверстова. – М. : Языки славянской культуры, 2004. – 960 с. – (Studia philologica).
6. Henry, O. 100 Selected Stories : оповідання / Henry, O. – Chatham : Wordsworth Edition Limited, 1995. – 740 p. – (Першотвір).

*Заслонкіна Анна Володимирівна,
Чернівецький національний університет ім. Ю. Федьковича*

ВЕРБАЛЬНО-ПЕРЦЕПТИВНА ІНФРАСТРУКТУРА КАТЕГОРІЇ СПОСТЕРІГАЧ”

У більшості наявних сьогодні когнітивних концепцій постулюють виключну роль чуттєвого сприйняття світу для всієї будови мови. Небезпідставно О. С. Кубрякова [3, с. 469] розглядає світ, його сприйняття та мову у єдиній тріаді, розташовуючи зону сприйняття між фізичним, матеріальним світом, який існує поза свідомістю, і його відображенням у мовних формах. Таким чином реципієнт здійснює змістову інтерпретацію у двох ракурсах: як людина, що сприймає, тобто має фізіологічну систему сприйняття, репрезентовану п'ятьма органами чуття, та як людина, що сприймає певний мовний продукт (декодує інформацію).